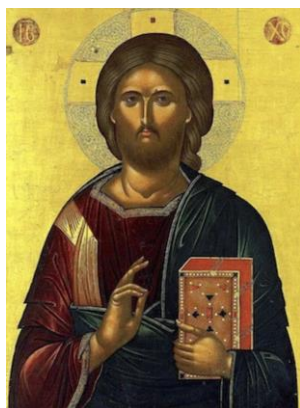


## Messen del 12

### MESSENS AVSLUTNING



#### **Bortsendelsen**

Som høytidelig avslutning på messefeiringen følger etter prestens velsignelse både i vestlig og østlig tradisjon den såkalte bortsendelsen med ordene “gå i fred”.

Anliggendet i bortsendelsen har vært noe fritt, men saksvarende, gjengitt på norsk med formuleringen “Gå i fred og tjen Herren med glede”. Imidlertid er denne formulering gjerne blitt forstått som en oppfordring til misjon eller nestekjærighet. Tankegangen er ikke nødvendigvis feil, men utlegningen overskygger lett den bærende sakramentale kontekst som tydeliggjøres i den latinske formulering *–Ite in pace, missa est* – hvor bortsendelsen lyder ordgrant oversatt: “Gå bort i fred, det er utsendt”.

Vi gjenkjenner her straks ordet “messe” som har gitt navn til søndagsgudstjenesten. Spranget fra messefeiring til utsendelse henger rimeligvis sammen med at ordet *missa* ble brukt som folkelig navn på nattverdfeiringen som sådan. Derved peker ordbruken direkte på den indre sammenheng mellom nattverden og bortsendelsen.



## Fredsønsket

Historisk sett har fredsønsket fått noen ulike former, men det opprinnelige ønske om fred er det bærende anliggende både i vestlig og østlig tradisjon. Freden som det vises til i bortsendelsen, er det broderlige samhold ved nattverdbordet som nettopp var basert på en gjensidig fredshilsen (jfr. Matt 5,23). Paulus knytter på lignende måte budskapet om fredens Gud til den fred som menigheten skal bevare i hjertene ved bønn, påkallelse og takk (Fil 4,6ff). Fredshilsenen i bortsendelsen uttrykker altså at nattverden tjener som "ferdamat" for Jesu disiplers hverdagsliv i denne verden. Fredhilsenen tjener som en bevisstgjøring på hva det vil si å ha del i disippelfellesskapet i møtet med denne verdens utfordringer slik Jesus selv oppfordret den lille flokk til å bekjenne troen uten frykt (Luk 12,32). Dette er treffende formidlet i en bøhmisk salme fra 1500-tallet:

*Av Herren er du kåret,  
oppbygget ved hans ord.  
Sin hjelp har han deg svoret,  
du lille hjord som tror!  
Din Gud vil deg beskytte  
mot verdens spott og slag,  
deg gjemme i sin hytte  
på stridens onde dag.*

Bøhmiske Brødre, 1544  
NoS (1985) nr. 527 v. 2

## Jesu sanne familie

Den indre sammenheng mellom alterbrødet og kristenlivet vil vi illustrere ved å ta utgangspunkt i den første nedfelte skildring av disiplenes bordfellesskap med Jesus. I Markusevangeliet leser vi at Jesus etter å ha kalt de tolv og talt til en stor mengde, trekker seg tilbake for å spise, men, leser vi: "da kom Jesu mor og hans brødre; de ble stående utenfor, men sendte bud og bad ham komme ut. En stor flokk satt omkring ham, og noen sa til ham: "Din mor og dine brødre er utenfor og spør etter deg." Han svarte: "Hvem er min mor og mine brødre?" Og han så på dem som satt omkring ham, og sa: "Se, her er min mor og mine brødre! Den som gjør Guds vilje, er min bror og søster og mor." (Mark 3,31-34) Slik utfordrer Jesus de til stedeværende ved å forkynne det frembrytende Guds Rike. Scenen skjeler på denne måte mellom dem som er utenfor og dem som er nær. For å tydeliggjøre hva det vil si å være Jesus nær, understreker Markusevangeliet at et liv som Jesu disippel innebærer de utfordringer og anstrengelser som følger med det å være med ham på veien til Jerusalem (Mark 8,3.34). Som et ekko av dette omtales i Apostlenes gjerninger det å være kristen som ensbetydende med å "tilhøre veien" (Apg 9,2; 18,25; 24,22).



De utsendte på kirkebakken på Granavollen

## **Det kristne liv som en vandring i tro**

Også den påfølgende kristne generasjon satte en demarkasjonslinje mellom kirken og verden ved å skjelne mellom dem som er utenfor og innenfor søskenfellesskapet i menigheten (1 Tess 4,12, Kol 4,5, 1 Tim 3,7). Likeledes skildrer apostelen Paulus livet som kristen som det å vandre i tro, idet vi setter vår ære i være Herren til glede (2 Kor 5,7f). Som pilegrimer på vei til det himmelske Jerusalem lever de troende i borgersamfunnet "som utlendinger og fremmede", anfører apostelen Peter (1 Pet 2,1). Tilsvarende leser vi i brevet til Diognet at de kristne bor i sine land, men som utlendinger: "Ethvert fremmed land er for dem et fedreland – ethvert fedreland et fremmed land" (5,5). Pilegrimsvandringen mot det himmelske Jerusalem avgrenser derved det kristne fellesskap i forhold til dem hvis livsvandring går i en annen retning enn i Jesu etterfølgelse.

## **Utenforskapet**

Så langt har vi levet i et samfunn preget av en kristen enhetskultur og trusselen fra et sekulært samfunn har ikke vært påtrengende, idet sosiale motsetninger først og fremst kom til uttrykk som politisk uenighet og kunne løses som sådan. I dag står vi derimot i en ideologisk "åndskamp" som setter et kristent livssyn under press (Åpb 12,17; 14,12). Kort sagt, som disippelfellesskap befinner vi oss i utlendighet i forhold til den kultur som preger storsamfunnet. For å opprettholde freden som ble oss gitt i nattverdfeiringen må vi fremstå som huskirker, *ecclesia domestica*, øyer av fred i en vantro verden.

Uttogshilsenen i messen – *Messen er til ende, gå i fred* – er i dette perspektiv å forstå som en oppmuntring til disippelfellesskapet: Mist ikke motet du lille flokk, midt i hverdagslivets utfordringer er du på vei til det himmelske Jerusalem!

Første vers fra den siterte bøhmiske salmen uttrykker denne frimodighet på en forbilledlig måte:

*Syng trøstig til Guds ære  
og fryd deg kristenflokk!  
Hva enn du her må bære  
Guds nåde er deg nok.  
Om du vil nær fortvile  
og ingen utvei ser,  
han gir deg fred og hvile,  
han hjelper når du ber.*

Biskop Roald Nikolai